

Nefndasvið Alþingis
Landbúnaðarnefnd
Austurstræti 8 – 10
150 Reykjavík

Alþingi
Erindi nr. P 132/1636
komudagur 18.4.2006

Reykjavík, 11. apríl 2006

Efni: Umsögn Landssambands veiðifélaga um:

Frumvarp til laga um lax- og silungsveiði. 607. mál. þskj. 891
Frumvarp til laga um Veiðimálastofnun. 612. mál, þskj. 897
Frumvarp til laga um fiskrækt. 613. mál, þskj. 898
Frumvarp til laga um eldi vatnafiska. 595. mál, þskj. 879
Frumvarp til laga um varnir gegn fisksjúkdómum. 596. mál, þskj. 880

Landssamband veiðifélaga hefur fengið ofangreind frumvörp til laga til umsagnar og fylgir umsögn okkar hér með.

Virðingarfyllst,

Óðinn Sigbórsson,
formaður LV

Nefndasvið Alþingis
Landbúnaðarnefnd
Austurstræti 8 – 10
150 Reykjavík

Reykjavík, 11. apríl 2006

Umsögn Landssambands veiðifélaga um:

- Frumvarp til laga um lax- og silungsveiði. 607 mál, þskj. 891
- Frumvarp til laga um Veiðimálastofnun. 612. mál, þskj. 897
- Frumvarp til laga um fiskrækt. 613. mál, þskj. 898
- Frumvarp til laga um eldi vatnafiska. 595. mál, þskj. 879
- Frumvarp til laga um varnir gegn fisksjúkdómum. 596. mál, þskj. 880

X

Frumvarp til laga um lax- og silungsveiði. 607 mál, þskj. 891

Inngangur

Landssamband veiðifélaga fagnar framkomnu frumvarpi um lax- og silungsveiði, ásamt fylgifrumvörpum. LV telur að hér sé einkar vel að heildarendurskoðun laganna staðið og til fyrirmyndar það samráð sem viðhaft var við gerð frumvarpanna.

Í frumvarpinu eru lögín færð í þann búning að auðveldara er fyrir stjórnendur veiðifélaga að vinna eftir þeim. Þau hafa verið einfölduð í uppsetningu, ákvæði um skyld efni eru nú færð saman í kafla og í fyrirsögn vísað til innihalds einstakra greina. Efni laganna nr. 76/1970 er hér skipt í fimm lagabálka. Þetta er eðlileg ráðstöfun að okkar mati og í samræmi við nútímakröfur við lagasmíð. Það kemur þó skýrt fram og skal sérstaklega undirstrikað að lögín um lax og silungsveiði eru móðurlög þeirra lagabálka sem með fylgja og er það túlkun sem við leggjum áherslu á.

Landssamband veiðifélaga hefur um nokkurra ára skeið hvatt til heildarendurskoðunar laga um lax og silungsveiði. Ástæður eru helst þær að sum ákvæði laganna eru úrelt eins og t.d. skylda um að boða fundi með auglýsingu í ríkisútvarpi. Þá ber að geta þess að með tilkomu stjórnsýslulaga er þörf á að hafa í lögum nákvæmari leiðbeiningu til veiðifélaga um formreglur í starfi. Þetta er mikilvægt atriði þegar litið er til þess að skylduaðild er að veiðifélögum og því eðlilegt að löggjafinn geri ríkar kröfur til stjórnunar þeirra. Veiðifélög eru í eðli sínu stjórnsýsluskyldir aðilar.

Meginatriði

Landssamband veiðifélaga leggur höfuðáherslu á eftirfarandi atriði við endurskoðun laga um lax- og silungsveiði:

- *Ekki verði hróflað við nágildandi félagskerfi veiðimála.*
- *Áfram verði skylt að stofna veiðifélag um veiðivatn með aðild allra veiðiréttareigenda.*

- *Ákvæði um atkvæðisrétt í veiðfélagi tryggi áhrif allra félagsmanna með sanngjörnum hætti.*
- *Veiðifélögum er falið meira sjálfstæði í frumvarpinu heldur en í eldri lögum. Gerðar eru auknar kröfur við stjórnun þeirra og settar eru málsmeðferðarreglur.*
- *Veiðifélögin beri aukna ábyrgð á meðferð og verndun auðlindarinnar.*
- *Áhersla er lögð á að rekinn sé öflugur fiskræktarsjóður til þess að styðja við fiskrækt og rannsóknir.*

Almennt um frumvarpið

Landssamband veiðifélaga leggur höfuðáherslu á, við endurskoðun laga um lax- og silungsveiði, að staðið sé vörð um núgildandi félagskerfi í veiðimálum.

Þetta félagskerfi hefur skylduaðild veiðiréttareigenda að hornsteini og hefur verið svo frá árinu 1970. Við leggjum þunga áherslu á þetta atriði og viljum benda á mikilvægi þess fyrir þróun veiðimála og viðgang og varðveislu auðlindarinnar undanfarna áratugi. Í þessu sambandi bendum við á viðamikla skýrslu sem unnin var af Hagfræðistofnun Háskólans og Veiðimálastofnun fyrir Landssamband veiðifélaga og er fylgiskjal með frumvarpinu. Þar kemur glöggt fram hversu mikla verðmætasköpun í stangveiði núgildandi félagskerfi hefur leitt af sér. Hafa ber í huga að skýrslan er á verðlagi ársins 2004 en mikil verðþensla hefur verið á þessum markaði að undanfögnu og eftirspurn eftir dýrari veiði farið vaxandi. Verðmæti á hveru veiddan lax er með hinu hæsta sem gerist miðað við önnur lönd sem eiga hliðstæða auðlind í veiði við Norður-Atlantshaf. Frændur okkar Norðmenn standa okkur t.d. langt að baki hvað þetta varðar.

Í skýrslu sem unnin var á vegum ICES árið 2000 er gerður samanburður á verði veiðileyfa á Norðurlöndunum. (Tema Nord 2000/604). Þar kemur fram að veiðileyfi sem hlutfall af kostnaði veiðferðar er langhæst hér, eða 43%. Í Noregi er þetta hlutfall 15%. Norskir veiðiréttareigendur komu í heimsókn til Íslands sl. haust til að kynna sér hvernig stendur á þeim mikla mun í verðmætasköpun í stangveiðum sem er milli landanna. Grundvallarmunur er á félagskerfi veiðiréttareigenda í Noregi og hérlendis. Staða þeirra er með líkum hætti og var á Íslandi fyrir lagsetninguna 1970 þegar skylduaðildin var leidd í lög. Veiðifélög í Noregi hafa ekki lagaheimild til að ráðstafa allri veiði í veiðivatni líkt og hér er gert á grundvelli skylduaðildar og verðmætamyndun aðeins um þriðjungur þess sem gerist í íslenskri stangveiði. Bygging glæsilegra veiðihúsa er snar þáttur í þjónustu veiðifélaga á Íslandi við veiðimenn. Ennfremur hafa veiðifélög aukið veiðisvæði með gerð fiskvega. Þannig hefur hrygninga- og veiðisvæði verið aukið um 896 km. með þessum hætti. Laxgengar ár á Íslandi sem hafa laxastofn eru samtals 2.683 km að lengd

Tekist hefur að varðveita auðlindina sem fólgin er í laxveiðiám landsins samhliða áratuga nýtingu. Stangveiði sl. sumar var sú hæsta sem skráð hefur verið frá upphafi. Þetta er mikilvægt að hafa í huga þegar litið er til stöðu laxastofna við Norður-Atlantshaf. Þar er ástandið víða bágborið og dæmi eru um lax á valista yfir dýrategund í útrýmingarhættu sbr. Maine, USA. Enginn vafi er að í þessum efnunum skiptir gríðarlega miklu máli að löggjafinn felur veiðifélögunum að fara með hina sameiginlegu forsjá á veiðivatni. Slíkt auðveldar allt eftirlit og eykur yfirsýn varðandi sjálfbæra nýtingu

veiðivatna. Þetta á ekki síður við um silungstofna í veiðivatni en þar eru aukin sóknarfæri í verðmætasköpun enda eftirspurn eftir veiði mikil og vaxandi.

Það er skoðun okkar að til þess að skylduaðild að veiðifélögum fái staðist til frambúðar þurfi að gæta sanngirni og meðalhófs í lagasetningu. Í frumvarpinu er hugað að réttaröryggi einstakra veiðiréttareigenda enn frekar en gert er í núgildandi lögum. Vandrataður meðalvegur er farinn hvað þetta varðar og teljum við að þar sé að finna þá málamiðlun sem sættir mismunandi sjónarmið sem ríkja um skipulag veiðimála.

Þarna er mikilvægt að líta til hagsmuna minnihluta félagsmanna í veiðifélagi og tryggja þeirra hlut eins og kostur er. Minnihluta hagsmunir í veiðifélagi geta verið með ýmsum hætti. Þar getur verið um fáa eigendur veiðiréttar að ræða sem eiga stóran hlut hver, eða marga þar sem hver um sig ræður yfir smáum eignarhlut. Í þessu sambandi þarf að huga sérstaklega að ákvæðum er varða atkvæðisrétt í veiðifélagi. Þær ákvarðanir í veiðifélagi sem þar skipta mestu máli er annars vegar þegar veiði er seld á leigu og hins vegar hvernig skuli fara með tekjur eða fjármuni sem félagið aflar í formi veiðileigu og skyldrar starfsemi. Um þessi atriði verður, ásamt fleirum, fjallað nánar í umsögn um einstakar greinar frumvarpsins hér á eftir.

Í frumvarpinu er veiðifélögum falið meira sjálfstæði og ábyrgð í störfum sínum er varða meðferð veiðivatns en gert er í gildandi lögum. Jafnframt eru gerðar auknar kröfur varðandi starfsemi og stjórnun þeirra. Landssamband veiðifélaga fagnar þessari þróun og telur veiðifélög vel í stakk búin til að mæta þeim.

Hér á eftir verður fjallað um einstaka kafla og greinar frumvarpsins og þær reifaðar eftir því sem LV telur tilefni er. Einkum er fjallað um þær greinar sem fela í sér efnisbreytingar eða viðbætur sem máli skipta frá gildandi lögum og þær greinar sem LV telur mjög mikilvægar. LV gerir ekki athugasemdir við og samþykkir þær greinar sem ekki er fjallað um.

I. kafli. Markmið og gildissvið

Um 1. gr. Hér eru ný ákvæði sem ekki er að finna í eldri lögum. 1. greinin er í raun skrásetning á þeim markmiðum sem veiðifélög starfa eftir og í samræmi við alþjóðaskuldbindingar. Veiðifélög hafa undanfarna áratugi verið að hámarka arðsemi veiðivatna til hagsbóta fyrir félagsmenn sína. Það er forystumönnum veiðifélaga ljóst að til að slíkum markmiðum sé náð verður að fara vel með auðlindina og haga nýtingu þannig að hún sé sjálfbær. Eitt meginverkefni veiðifélaga, og grundvallarástæða fyrir félagsskipan veiðimála sem kveðið er á um í frumvarpi þessu, er verndun og sjálfbær nýting veiðistofna.

Um 3. gr. Gerð er tillaga um að í orðskýringakafla bætist orðin, *framkvæmd í veiðivatni*: Hvers konar framkvæmd í og við veiðivatn s.s. mannvirki, efnistaka eða jarðrak sem hefur áhrif á lífríki, rennsli, veiði og ásýnd veiðivatns.

Um 4. gr. Framkvæmd stjórnýslu er gerð skýrari í frumvarpinu en er í gildandi lögum. Ekki er gert ráð fyrir að Veiðimálanefnd starfi áfram að öðru leyti en því að hafa stjórn fiskræktarsjóðs á hendi sbr. eldri lög um lax- og silungsveiði. Framkvæmd stjórnýslunar er nú alfarið í höndum Landbúnaðarstofnunar. Þá eru ný ákvæði um kærheimildir og ekki er gert ráð fyrir að Landbúnaðarráðherra úrskurði um einstök álitæfni í veiðimálum líkt og tíðkast hefur á grundvelli gildandi laga sbr. 43. gr. frumvarpsins. Þessar breytingar telur LV að leiði til einföldunar og auðveldi úrlausn mála.

II. kafli. Um veiðirétt

Í þessum kafla frumvarpsins er ekki um efnisbreytingar að ræða frá því sem hefur verið í gildandi lögum. Kveðið er á um eignarhald veiðiréttar jarðareiganda með skýrari hætti og einstök ákvæði kaflans breytt til samræmis við nýrri lög. Þannig er kveðið á um eignarhald ríkisins á veiðirétti í þjóðlendum en ekki er um breytingar að ræða á rétti þeirra jarða sem upprekstrarrétt eiga varðandi nýtingu veiðiréttar. Leiðir þetta af setningu laga nr. 58/1998, um þjóðlendum o.fl. Landssamband veiðifélaga er samþykkt breytingu sem gerð er með 10. gr. frumvarpsins um að réttur til innlausnar veiði falli niður eftir fimm ár frá gildistöku laganna.

Um 5. gr. Í þriðju mgr. segir: Ábúð á jörð fylgir heimild til ráðstöfunar veiðiréttar sem jörðinni tilheyrir o.s.frv.

Þetta orðalag er ekki alveg í fullu samræmi við ákvæði 37. greinar þar sem kveðið er skýrt á um að ráðstöfun veiðiréttar er á hendi veiðfélags eftir að það hefur verið stofnað og öllum óheimil veiði í vatninu á félagssvæðinu nema samkvæmt heimild frá félaginu.

Lagt er til að í stað þess orðalags sem að framan greinir komi: Ábúð á jörð fylgir veiðiréttur sem jörðinni tilheyrir o.s.frv.

Um 11. gr. Ófriðun sels. Landssamband veiðifélaga leggur til þær breytingar á þessari grein að í stað eftirfarandi orða 2. mgr. “heimilað eyðingu sellátra og upptöku allra sellagna í eða við veiðivatn” komi: heimilað ófriðun selláturs í eða við veiðivatn. Þetta er það orðalag sem er í gildandi lögum og sátt er um milli hagsmunaaðila. Að öðrn leyti verði greinin óbreytt.

III. kafli. Um veiðistjórn

Ekki er um miklar breytingar á þessum kafla að ræða frá gildandi lögum.

Í 14. gr. frumvarpsins er kveðið á um fortakslaust bann við laxveiði í sjó og er þar með lagt til að lögleiða ríkjandi ástand í þeim efnun.

15. gr. er að mestu samhljóða ákvæðum 14. og 15. greina gildandi laga.

Breyting er þó hvað varðar friðunarsvæði framan við ósa straumvatns í sjó. Í stað þess að miða friðunarsvæðið eftir vatnsmagni straumvatns í tvo flokka er kveðið á um að fjarlægð veiðivélar skuli minnst vera 2000 m frá ósi. Er þetta í samræmi við þá stefnu að koma í veg fyrir að lax sé veiddur í sjó í blóra við silung. Verði ágreiningur um þetta ákvæði má hugsa sér reglur gildandi laga haldist, en ávallt skal miða við 2000 metra friðun þar sem laxastofn er í straumvatni.

Þá er heimild í greininni til að banna með reglugerð svæðisbundnar veiðar á göngusilungi í sjó að beiðni veiðifélags eða veiðiréttarhafa. Hér er í okkar skilningi vísað til veiðiréttarhafa þegar ekki er starfandi veiðfélag um veiðiá. Þess er dæmi að eignarhald á öllum veiðirétti í veiðiá sé með þeim hætti að fyrirmæli um stofnun veiðifélags eiga ekki við. Gleggsta dæmi um þetta er Haffjarðará. Við teljum til bóta að fram komi skýrt í lögskýringargögnum eða frumvarpinu sjálfu að einstakir rétthafar veiði innan veiðifélags geta ekki sett fram slíka beiðni á grundvelli þessarar lagagreinar, enda slíkt á hendi veiðifélagsins sem og aðrar athafnir sem varða heildarhagsmuni félagsmanna. Það er okkar skoðun að þessari grein eigi aðeins að beita í þeim tilvikum og á þeim svæðum þar sem hætta er á að lax veiðist í silungslagnir eða sýnt að silungsstofn í veiðiá sé í hættu vegna ofveiði. Þá þarf jafnframt að huga að víðtækari friðunaraðgerðum samhliða slíku banni.

Gerð er tillaga um að 5. mgr. 15. gr. verði svohljóðandi: *Landbúnaðarstofnun er að eigin frumkvæði eða samkvæmt beiðni veiðifélags eða veiðiréttarhafa, þar sem veiðifélag er ekki starfandi, og hagsmuna eiga að gæta o.s.frv..*

Í 17. gr. eru breytingar frá gildandi lögum. Veiðitími er aftur færður til fyrra horfs og stuttur í 90 daga.

Nýmæli í lögnum eru sérstakar heimildir til handa þeim veiðifélögum sem viðhalda veiðistofni að mestu með sleppingum gönguseiða. Er þeim heimilt að láta stunda veiði í allt að 120 daga. Þá eru rýmri ákvæði um veiðitíma í veiðivatni þar sem skylt er að sleppa öllum lifandi laxi. Þessar breytingar eru að tillögum LV og við teljum vera í góðu samræmi við þau markið sem lagasetningin byggist á um hóflega og sjálfbæra nýtingu auðlindarinnar.

Þá er nýmæli í frumvarpinu að hverju veiðifélagi er skylt að setja eigin reglur um veiði og nýtingu innan þeirra marka sem lögin segja sbr. 17. 18. og 19. gr. LV fagnar þessu ákvæði sem er í samræmi við anda laganna að auka umráð veiðifélaga yfir veiðivatni en jafnframt kveða skýrar á um þær skyldur sem á þau eru lagðar samfara aukinni ábyrgð á nýtinu auðlindarinnar.

Felld er á brott heimild í eldri lögum um að stytta vikufriðun lax eða silungs um sólarhring niður í 60 klst. á viku og eru ekki gerðar athugasemdir við það.

Um 23. grein. Í 34. gr. frumvarpsins er heimildarákvæði til veiðifélags um að loka fiskvegi. Á sama hátt er eðlilegt að veiðifélag skuli, með samþykki Landbúnaðarstofnunar, setja reglur um veiðar í námunda við fiskvegi. Lagt er til að 23. grein laganna verði svohljóðandi:

Ekki má veiða eða styggja fisk í fiskvegi eða fiskteljara. Veiðifélag skal, með samþykki Landbúnaðarstofnunar, setja reglur um veiðar í námunda við fiskvegi.

Í 26. grein er sú breyting gerð að skilyrði fyrir klakveiði er samþykkt fiskræktaráætlun, ef veiðifélag á í hlut, en veiðiréttarhafar þar sem félag starfar ekki skulu sækja um leyfi til Landbúnaðarstofnunar. Þarna gætir enn þeirrar stefnu frumvarpsins að auka sjálfstæði veiðifélaga yfir eigin málefnum og slíku ber að fagna.

IV. kafli. Um veiðitæki og veiðiaðferðir

Þessi kafli frumvarpsins er að efni til óbreyttur frá gildandi lögum. Mikil breyting hefur orðið á nýtingu veiðistofna í straumvatni undanfarna áratugi. Netaveiði á laxi heyrir nú að mestu sögunni til og er lax nýttur til stangaveiði að mestu. Víða innan veiðifélaga eru jarðir þar sem netaveiði er eina veiðiaðferðin sem aðstæður leyfa. Réttur til netaveiði er því einn þáttur sem arðskrár veiðifélaga byggja á sbr. fyrirmæli 50. gr. gildandi laga um gerð arðskrár. Netaveiðar hafa einnig lagst af svæðisbundið með samningum milli veiðifélaga.

Umhverfi stangveiða hefur einnig breyst. Veiði á flugu er vaxandi meðan veiði með maðk er víkjandi. Þá nýtur sú aðferð vaxandi fylgis meðal veiðmanna að sleppa veiddum laxi lifandi. Þróun í þessa veru mun halda áfram. Landssamband veiðifélaga telur að ákvæði 29. gr. um nýtingaráætlun vegna veiði á félagssvæði muni auðvelda þá þróun. Hér kemur til álita að formleg ráðstöfun á veiði, í samræmi við nýtingaráætlun, sé eitt af skilyrðum þess að hún hljóti samþykki. Að framansögðu mælir Landssamband veiðifélaga með IV. kafla eins og hann kemur fyrir í frumvarpinu.

V. kafli. Um fiskvegi og aðra mannvirkjagerð í og við veiðivötn

Í 33. gr. frumvarpsins er kveðið á með skýrari hætti um skilyrði þess að hægt sé að ráðast í framkvæmd við veiðivatn. Hér er víða um erfið mál að ræða og framkvæmdir vegna vegagerðar oft með þeim hætti að óviðunandi er. Þetta á sérstaklega við um malartöku og ræsagerð. Gildir þá einu hvort opinberir aðilar, s.s. Vegagerð ríkisins, eiga hlut að máli. Frumvarpið gerir að mati LV, ráð fyrir mun markvissari afgreiðslu slíkra mála en gildandi lög.

33. gr. hefur að geyma þá mikilvægu breytingu að nú getur veiðfélag að uppfylltum skilyrðum lokað fiskvegi tímabundið eða ótímabundið. Ljóst er að þegar ráðist er í gerð fiskvegar í veiðivatni er ekki hægt að leiða að fullu í ljós afleiðingar framkvæmdarinnar fyrir veiði á svæðinu. Þau atvik geta komið upp að hagkvæmara sé að geta stýrt göngu laxa um fiskveginn með lokunum. Heimildir hafa ekki verið í gildandi lögum fyrir veiðfélög að taka slíkar ákvarðanir en hér er bætt úr því en jafnframt hugað að réttindum þeirra félagsmanna sem veiði eiga ofan fiskvegarins. LV styður þessa breytingu eindregið.

VI. kafli Um veiðfélög

Vísað er til þess sem segir í inngangsorðum þessarar umsagnar um þýðingu gildandi félagskerfis fyrir nýtingu og varðveislu hlunninda í ám og vötnum. Ekki er hróflað við hornsteinum þess í frumvarpinu frá því sem er í gildandi lögum. Þar er skylduaðild að veiðifélögum grundvallaratriði. Í grundvallaratriðum geymir frumvarpið sömu reglur og eru í gildandi lögum. Eins og áður er vikið að í umsögn um einstaka kafla frumvarpsins er sjálfstæði veiðifélaga aukið gagnvart stjórnvöldum hvað ýmsa þætti í starfsemi þeirra varðar. Á móti eru gerðar ríkari kröfur til veiðifélaga varðandi formreglur sem þau starfa eftir við afgreiðslu mála og setja skal í samþykktir félaganna. Landssamband veiðifélaga

telur að hér séu stigin skref í rétta átt. Auknar kröfur til veiðifélaganna að þessu leyti leiða af sjálfu sér þegar ákvörðunarvald þeirra í einstökum málum er aukið.

Í 37. gr. er nýtt ákvæði þar sem landeiganda er gert skylt að veita veiðimönnum aðgang að veiðistöðum fyrir landi sínu. Þetta ákvæði er þýðingarmikið til staðfestingar þess að veiðifélag geti uppfyllt skyldur við leigutaka um aðgengi að veiðivatni. Þótt ágreiningur vegna aðgengis veiðimanna að vatni sé næsta fátíður er hér um eðlilega lagastoð að ræða til tryggingar á rétti veiðimanna sem handhafa veiðileyfis.

39. gr. laganna kveður á um stofnun veiðifélaga. Ný ákvæði um að setja skuli í samþykkt veiðifélags reglur um málsmeðferð, þ.e. grundvallarreglur stjórnsýslu, og að veiðifélög skuli leggja fram fjárhagsáætlun eru til bóta og munu gera starf þeirra markvissara og minnka hættu á hagsmunaárekstrum innan félags við stjórnnum og framkvæmdir. Er þetta í samræmi við þá skilgreiningu á veiðifélögum að þau eigi að uppfylla grundvallarskyldur um stjórn og starfsemi eins og gerist um opinbera aðila.

Þá er nýtt að ráðherra setji reglugerð um starfsemi veiðifélaga og þykir eðlilegt að kveða nánar á um starfsreglur þeirra með þeim hætti.

Skylt er að breyta samþykktum starfandi veiðifélaga til samræmis við ákvæði greinarinnar innan árs frá gildistöku laganna.

40. gr. um atkvæðisrétt í veiðifélagi. Veiðiréttareigendur hafa um margra ára skeið rætt á sínum vettvangi um hvernig haga skuli atkvæðisrétti í veiðifélagi með það að markmiði að sanngjarnlega sé með farið. Núverandi fyrirkomulag sbr. 48. gr. gildandi laga er að ábúandi lögbýlis við gildistöku laganna fer með atkvæðisréttinn. Þetta er arfur frá upphafsákvæðum um veiðifélög frá 1957 þar sem segir að kveðja skulu ábúendur til stofnfundar veiðifélags og fari hver með eitt atkvæði á fundi. Þannig var atkvæðisrétturinn tengdur við félagsmanninn en þó gert að skilyrði að hann sé ábúandi á jörð. Breyting verður hér á við endurskoðun laganna 1970. Þar er hert á þessu ákvæði en í áðurnefndri 48. gr. segir ennfremur “Nú býr maður á fleiri en einni jörð og hefur hann þá eitt atkvæði.” Þetta ákvæði sem tók gildi frá 1970, eða þeim tíma er flestar jarðir voru byggðar til landbúnaðar, getur nú á breyttum tímum leitt af sér mismunun milli félagsmanna eftir því hvort jarðir eru nýttar af þeim til búskapar eður ei. Mismunum er nú þegar að finna milli veiðiréttareigenda t.d. varðandi skattlagningu hlunndindatekna. Þar er bændum gert skylt að greiða fullan tekjuskatt af tekjum vegna hlunninda meðan aðrir sem ekki nýta jarðir til búskapar greiða fjarmagnstekjuskatt af hinu sama.

Við samningu frumvarps þessa var leitað eftir því hver afstaða veiðifélaga væri til þess hvort breyta ætti ákvæðum um atkvæðisrétt í veiðifélagi við endurskoðun laganna. Veiðiréttareigendur vilja fara varlega í breytingar. Núgildandi fyrirkomulag hefur reynst vel við uppbyggingu félagskerfi um veiðar. Ljóst er þó að breyting á eignarhaldi og nýtingu jarða kallar á endurskoðun.

Landssamband veiðifélaga gerði í byrjun árs 2003 könnun hjá veiðifélögnum þar sem leitað var eftir afstöðu þeirra til breytinga á ákvæði laganna um atkvæðisrétt í veiðifélögum að ósk endurskoðunarnefndarinnar.

Sendar voru 5 tillögur um tilhögun atkvæðisréttar:

1. Hverri jörð fylgi eitt atkvæði
2. Jarðeigandi fer með eitt atkvæði án tillits til fjölda jarða í hans eigu
3. Atkvæðavægi ráðist af arðskrá eða eignarhluta að veiðivatni
4. Blönduð leið líkt of frumvarpið gerir ráð fyrir.
5. Óbreytt ástand.

22 veiðifélög skiluðu álit. Átta völdu tillögu 1, þrjú völdu tillögu 2, eitt valdi tillögu 3, níu völdu tillögu 4 og eitt vildi óbreytt ástand.

Þessi könnun var kynnt og rædd á aðalfundi LV 2003. Eftir mikla umræðu meðal veiðiréttareigenda náðist víðtæk sátt á fundinum um að fara blandaða leið líkt og er í frumvarpinu. Þessi málamiðlun var lögð til vegna þeirrar breyttu stöðu sem uppi er varðandi eignarhald og nýtingu jarða.

Það er skoðun okkar að sú hugmynd að tengja atkvæðisrétt í veiðifélögum alfarið við arðskrá eða eignarhlut hljóti að grafa undan skylduaðild veiðiréttareigenda að veiðifélögum. Þá er minnihluti, hvað eignarhald varðar, orðinn algerlega óvarinn fyrir því að fáir stórir veiðiréttareigendur fari einráðir með málefni félagsins. Þetta á ekki síst við þegar selja skal veiði á leigu. Landssamband veiðifélaga og veiðifélögin í landinu leggjast eindregið gegn því að slík breyting verði gerð á gildandi lögum. Sú málamiðlun sem fram kemur í frumvarpinu tryggir minnihlutavernd í veiðifélagi og skiptir þá ekki máli hvernig sá minnihluti er saman settur. Slíkt er grundvöllur þess að félagsmenn geti treyst því að stjórnarathafnir byggi á sanngirni fyrir alla. Er það von okkar að þessi sáttargerð meðal hagsmunaaðila verði ekki rofin í meðferð frumvarpsins á Alþingi.

Í þessu sambandi bendir Landssamband veiðifélag á að hafa verður í huga að eignarréttur á veiði er í flestum tilfellum tengdur og órjúfanlegur frá annarri eign þ.e. bújörð eða landi sem liggur að veiðivatninu. Þar er í mjög mörgum tilvikum einnig um búsetu og atvinnurekstur eiganda veiðiréttarins að ræða. Með þetta í huga teljum við að samlíking á atkvæðisrétti í veiðifélagi við tilhögun atkvæðisréttar t.d. í hlutafélagi eigi ekki við þar sem sala hlutabréfa raskar ekki öðrum högum eigandans. Því er eigandi veiðiréttar miklu mun bundnari í veiðifélagi vegna fyrrgreindra hagsmuna en hluthafi í hlutafélagi.

Stjórn LV leggur til að síðasta setning 7. málsgreinar 40. gr. falli niður. Það ákvæði er í andstöðu við þá meginreglu um atkvæðisrétt, sem veiðifélögin sjálf hafa komið sér saman um. Þessi setning hljóðar svo: *“Í samþykktum veiðifélags er heimilt að ákveða að regla þessi um atkvæðagreiðslur gildi í fleiri tilgreindum tilvikum sem varða ákvarðanatöku í veiðifélagi.”* Setningin falli niður.

Í 41. gr. eru engar megin breytingar þó er kveðið skýrar á um þau atriði sem koma til álita við arðskrárgerð. Þetta á við um b lið þar sem kveðið er á um að tekið skuli tillit til vatnsmagns og stærðar vatnsbotns. Ekki eru gerðar athugasemdir við þetta.

Í 42. gr. er nýmæli að nú er stjórn veiðifélags skylt að gefa stjórnvaldi skýrslu um starfsemi félagsins. Þetta er í samræmi við auknar kröfur sem gera skal til stjórnunar veiðifélaganna þar sem fara skal að grundvallarreglum stjórnsýslulaga.

Í 43. gr. er kveðið á um breytingu á meðferð ágreiningsmála sem kunna að rísa innan veiðifélags vegna ákvörðunar sem tekin er á fundi eða af stjórn í veiðifélagi. Í stað þess að slíkum málum sé skotið til efnisúrskurðar landbúnaðarráðherra líkt og nú er skv. gildandi lögum skal Landbúnaðarstofnun staðfesta ákvörðun eða fella hana úr gildi og getur veiðifélag þá eftir atvikum tekið ákvörðun að nýju og þá með lögmætum hætti.

VII. kafli. Um matsgerðir og skaðabætur

Núverandi kerfi um gerð arðskrár í veiðifélagi byggir á tveim matsstigum. Þetta fyrirkomulag hefur reynst bæði þunglamalegt og dýrt í framkvæmd. Þannig eru arðskrármöt farin að hlaupa á milljónum króna. Dæmi eru um að veiðifélög veigri sér við að láta endurskoða arðskrá félagsmanna vegna hins mikla kostnaðar sem því fylgir. Þetta er bagalegt enda ekki heppilegt að of langur tími líði milli endurmats arðskrár þar sem slíkt getur leitt til mikilla breytinga á arðshlutfalli einstakra félagsmanna innbyrðis og þar með valdið óþarfa miklum ágreiningi innanfélags og óánægju. Því er óæskilegt að allt of langur tími líði milli þess að arðskrármat fari fram.

LV telur algerlega fullnægjandi að hafa eitt matsstig eins og lagt er til í frumvarpinu. Þar er gert ráð fyrir að sérstök matsnefnd verði skipuð til þessara verka sem leiðir til þess að því að gott samræmi verður í störfum hennar. Reglur um matsbeiðnir og málsmeðferðarreglur við matið eru ítarlegar og þarfar og engu við að bæta. Nýmæli er frá gildandi lögum að bera megi úrskurði matsnefndar undir dómstóla og reglur þar að lútandi sbr. 48. gr.

49. gr. um bótaskyldu vegna skerðingar á veiðirétti er að efni til eins og gildandi lög. Ekki er þó lengur felld bótaskylda á sveitarsjóði sbr. 2. tl. 103. gr. gildandi laga og er það eðlileg ráðstöfun að okkar dómi.

VII. kafli. Refsi og réttarfarsákvæði.

Ekki eru gerðar athugasemdir við þennan kafla utan þess að eðlilegt þykir að kveða á um hvernig löggæslu er háttað í lögunum um lax- og silungsveiði. Því leggjum við til eftirfarandi breytingu á 55. gr.. Greinin heiti:

Um löggæslu.

Landbúnaðarstofnun hefur eftirlit með því að veiði í ám og vötnum og sjó innan netlaga fari ekki í bága við fyrirmæli laga þessara. Landhelgisgæsla Íslands fer að öðru leyti með löggæslu samkvæmt lögum þessum á hafinu umhverfis Ísland, jafnt innan sem utan landhelgi að ystu mörkum efnahagslögsögunnar.

Til samræmingar við breytingu á 55. gr. er lagt til að 58. gr. greinin hljóði svo:
Á eftir 4. gr. laganna kemur ný grein, svohljóðandi:

Landbúnaðarstofnun skipar eftirlitsmenn með veiði samkvæmt lögum um lax- og silungsveiði þar sem þurfa þykir enda æski þess veiðifélag eða veiðiréttarhafar, þar sem veiðifélag hefur ekki verið stofnað, og greiði kostnað af eftirlitinu.

Landbúnaðarstofnun er heimilt að skipa eftirlitsmenn með því að bann við laxveiðum í sjó sé virt. Kostnaður við störf þeirra greiðist úr ríkissjóði.

Eftirlitsmenn skulu hafa nákvæmar gætur á því að veiði í umdæmi þeirra sé ekki stunduð með ólöglegum hætti. Nánari fyrirmæli um starfsemi eftirlitsmanna setur Landbúnaðarstofnun í erindisbréfi. Landbúnaðarstofnun gefur út skirteini handa eftirlitsmönnum.

Eftirlitsmenn skulu eiga frjálsa för um veiðivatn, meðfram því og um netlög í sjó eftir því sem þörf krefur. Þeir hafa vald til að taka upp ólögleg veiðitæki eða veiðitæki sem notuð eru á óleyfilegum tíma eða óleyfilegum stað.

Frumvarp til laga um Veiðimálastofnun. 612. mál, þskj. 897

Landssamband veiðifélaga leggur áherslu á við endurskoðun laganna um Veiðimálastofnum að ekki verði hróflað við faglegu sjálfstæði stofnunarinnar. LV hefur á undanförmum aðalfundum ályktað um að efla beri Veiðimálastofnun til að hún geti sinnt lögboðnu hlutverki sínu. Því miður eru fjárveitingar til Veiðimálastofnunar lágar undanfarin ár og standa hvergi undir rekstri hennar. Lætur nærri að 2/3 tekna Veiðimálastofnunar komi af sjálfsaflafé. Í þessu ljósi gerir LV athugasemdir við eftirfarandi greinar frumvarpsins:

Í 1. gr. falli brott málsgreinin *“Veiðimálsstofnun skal leitast við að sinna hlutverki sínu samkvæmt lögum þessum í nánú samstarfi og samvinnu við menntastofnanir landbúnaðarins.”* LV telur slíka málsgrein í lögnum algjörlega óþarfa enda ekkert að finna þar sem hindrar að slík samvinna eða samstarf geti farið fram og þá á jafnréttisgrundvelli. Lögbinding á samstarfi og samvinnu eins og frumvarpið kveður á um er andstætt þeim markmiðum um faglegt sjálfstæði stofnunarinnar sem LV vill standa vörð um við mótun hennar.

Í 3. gr. er gerð sú breyting að í stað stjórnar stofnunarinnar er nú komið fagráð. Í ljósi þess að mikill meirihluti tekna stofnunarinnar kemur af sjálfsaflafé en ekki úr ríkissjóði leggst LV gegn þessari breytingu.

Ekki eru fleiri athugasemdir við frumvarpið.

Frumvarp til laga um fiskrækt. 613. mál, þskj. 898

Landssamband veiðifélaga gerir ekki athugasemdir við framkomið frumvarp um fiskrækt.

Frumvarp til laga um eldi vatnafiska. 595. mál, þskj. 879

Efnisatriði frumvarps um eldi vatnafiska er að mestu að finna í gildandi lögum um lax- og silungsveiði IX. kafla. Helstu viðbætur er að finna í 1. og 2. gr. laganna. Landssamband veiðifélaga telur varúðarreglu 1. gr. til mikilla bóta og í réttu samhengi við ný ákvæði sem er að finna í 19. gr. laganna um skaðabætur vegna tjóns sem stafar af starfsemi eldisfyrirtækja.

LV minnir á að eldiskafli núgildandi laga var endurskoðaður fyrir 5 árum síðan. Um þá endurskoðun náðist samkomulag milli fiskeldismanna og veiðirettareigenda. Í því frumvarpi sem hér liggur fyrir er nokkuð slakað á kröfum er varða öryggi íslenskra ferskvatnsstofna og verða þær breytingar raktar í umsögnum um viðeigandi greinar þess. LV gerir ekki athugasemdir við þær greinar sem ekki eru teknar til umfjöllunar hér á eftir.

4. gr. stjórnýsla. Í sambandi við þessa grein er vert að vekja athygli á að aðkoma veiðirettareigenda að upplýsingum og stefnumótun varðandi fiskeldi breytist er frumvarp til laga um lax- og silungsveiði verður lögfest. Veiðimálanefnd er sá vettvangur sem veiðirettareigendur hafa í gildandi lögum til að koma sjónarmiðum á framfæri við stjórnýsluna og gæta hagsmuna sem fyrirhuguð starfsemi eldisfyrirtækja kann að raska. Þetta á sérstaklega við um þegar stofnsetja skal smærri eldisfyrirtæki með allt að 200 tonna ársframleiðslu. Því teljum við rétt að LV fái fulltrúa í fiskeldisnefnd.

5. og 6. gr. frumvarpsins er að meginefni sú sama og 77. gr. í gildandi lögum. Mikilvægt niðurlagsákvæði greinarinnar er þó fellt út en þar segir: Jafnframt skal landbúnaðarráðherra ákvarða svæðaskiptingu fiskeldis samkvæmt lögum þessum meðfram ströndum landsins og *heildarframleiðslu á hverju svæði*. LV gerir tillögu um að þetta ákvæði verði að nýju fellt inn í 5. gr. frumvarpsins.

Þær athugasemdir eru gerðar við kaflann um rekstrarleyfi, að ekki er gert ráð fyrir grenndarkynningu Landbúnaðarstofnunar á framkvæmd áður en rekstrarleyfi er veitt. Grenndarkynning vegna nærliggjandi hagsmuna í veiði og náttúru er nauðsynleg að mati LV ef framkvæmd er ekki háð umhverfismati.

Um 19. gr. skaðabætur. Vísað er til þess sem að framan segir varðandi skaðabætur til tjónþola í veiðivatni vegna starfsemi eldisfyrirtækja. Gerð er tillaga um viðbót við lagagreinina sem gerir eldisfyrirtækum skylt að kaupa ábyrgðartryggingu vegna starfseminnar. Ljóst er að rekstur eldisfyrirtækja er á veikum grunni. Verðmæti veiðivatna er á hinn bóginn gríðarmikið þegar litið er til bestu laxveiðianna.

Þá kann skaði vegna starfseminnar að koma í ljós nokkru eftir að fyrirtæki hafa hætt rekstri. Því er ákvæðið um skaðabætur næsta haldlaust ef starfsemin er ótryggð að þessu leyti. Treysti Alþingi sér ekki til að setja ákvæði um tryggingar í frumvarpið er gerð tillaga um að ríkissjóður ábyrgist greiðslu skaðabóta f.h. þess sem leyfið veitir.

21. gr. fjallar um innflutning á notuðum eldisbúnaðaði.

LV leggur áherslu á að greinin falli brott og í staðin komi óbreytt 76. grein í gildandi lögum um þetta efni.

LV mótmælir því að, á sama tíma og verið er að reisa nýjar skorður við flutningi á smitberandi áhöldum og dýrum milli landa í öllum heimálfum, eigi nú að veita tilslökun varðandi varðveislu lífríkis í ám og vötnum á Íslandi.

Frumvarp til laga um varnir gegn fisksjúkdómum. 596. mál, þskj. 880

Í lögunum um innflutning dýra nr. 54/1990 er mælt fyrir um reglur sem gilda vegna leyfis til að flytja lifandi laxfiska til landsins. Var þetta gert með setningu laga 119/2003 við staðfestingu bráðabirgðalaga ríkisstjórnarinnar vegna innleiðingar tilskipunar 91/67/EBE. Við endurskoðun laganna og setningu reglugerða þarf að gæta samræmis við ákvæði þeirra laga.

Því er gerð tillaga um að aftan við síðustu mgr. 4. gr. komi *og erfðanefndar landbúnaðarins sbr. 2 mgr. laga nr. 54/1990.*

Að öðru leiti gerir LV ekki athugasemdir við frumvarp þetta.

F.h. stjórnar Landssambands veiðifélaga

Óðinn Sigbórsson, formaður